Protokół z hybrydowego posiedzenia Rady Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego
Warszawa, 22 września 2026 roku

22 września 2026 r. odbyło się kolejne w tym roku posiedzenie III kadencji Rady Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego.

W posiedzeniu udział wzięli:

1. Piotr Stec – Przewodniczący Rady NIW-CRSO;
2. Anna Czyżewska – Członkini Rady NIW-CRSO;
3. dr Ewa Gałka – Członkini Rady NIW-CRSO;
4. Daniel Prędkopowicz – Członek Rady NIW-CRSO;
5. Agata Stafiej-Bartosik – Członkini Rady NIW-CRSO;
6. dr hab. Marek Rymsza – Członek Rady NIW-CRSO;
7. Paweł Szewczyk – Członek Rady NIW-CRSO;
8. Paweł Bilski – Członek Rady NIW-CRSO (online);
9. Alicja Gawinek – Członkini Rady NIW-CRSO (online);
10. Michał Braun – Dyrektor NIW-CRSO (online);
11. Ewa Kalbarczyk – Zastępczyni Dyrektora NIW-CRSO;
12. Aneta Sędzikowska-Konecka – Główna Księgowa NIW-CRSO;
13. Anna Stackiewicz – Kierownik BP NIW-CRSO;
14. Stefan Kołucki – Kierownik BPH NIW-CRSO;
15. Katarzyna Asińska-Paluch – Zastępczyni kierownika BPH NIW-CRSO;
16. Łukasz Ofiara – Kierownik BPT NIW-CRSO;
17. Małgorzata Kazubska – Kierowniczka BKiA NIW-CRSO;
18. Miłosz Ukleja – Ekspert BPKS NIW-CRSO;
19. Oliwia Krawczyk – Starsza specjalistka BO NIW-CRSO;

Członkiniom i członkom Rady NIW-CRSO został przedstawiony następujący porządek posiedzenia:

1. Otwarcie posiedzenia, sprawy formalne, wyrażenie zgody na nagrywanie przebiegu posiedzenia oraz przyjęcie porządku obrad.

2. Przyjęcie protokołów z posiedzeń Rady III kadencji: z 23 czerwca 2026 r. oraz z nadzwyczajnego posiedzenia z 19 sierpnia 2026 r.
3. Informacja w sprawie projektu rocznego planu finansowego Narodowego Instytutu Wolności - Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego na 2027 rok.
4. Informacja w sprawie projektu rocznego planu działalności Narodowego Instytutu Wolności - Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego na 2027 rok.
5. Sprawy różne.
6. Zamknięcie posiedzenia.

Ad 1.

Posiedzenie otworzył Przewodniczący Rady NIW-CRSO Pan Piotr Stec. Wszystkie członkinie i członkowie Rady NIW-CRSO wyrazili zgodę na nagrywanie przebiegu spotkania.

Ad 2.

Protokoły z posiedzeń Rady III kadencji: z 23 czerwca 2026 r. oraz z nadzwyczajnego posiedzenia z 19 sierpnia 2026 r. zostały przyjęte przez Radę NIW-CRSO.

Pan Michał Braun, Dyrektor Instytutu, zapowiedział, że w Sprawach różnych kierownicy biur merytorycznych omówią założenia i proponowane zmiany w regulaminach konkursów NIW na 2027 rok.

Następnie Pan Michał Braun odniósł się do wypowiedzi Pana Piotra Steca podczas nadzwyczajnego posiedzenia Rady NIW-CRSO 19 sierpnia 2026 r., która brzmiała: „Pan Piotr Stec zapowiedział, że na kolejnym posiedzeniu Rada podejmie dyskusję w sprawie wypracowania rozwiązania, które pozwoli uniknąć podobnych uchybień w przyszłości. Poinformował również, że przygotuje pismo do NIW-CRSO dotyczące potrzeby wzmocnienia procesu weryfikacji dokumentów, tak aby mogły być one sprawdzane przez większą liczbę osób, co powinno ograniczyć ryzyko wystąpienia podobnych sytuacji". Pan Michał Braun wyjaśnił, że czuje się w obowiązku zabrać głos w tej sprawie, ponieważ wypowiedź ta odbiła się szerokim echem w Instytucie i została odebrana jako poważny zarzut wobec pracowników w związku z nieprawidłowościami dotyczącymi Regulaminu Rządowego Programu Wsparcia Organizacji Pozarządowych Moc Małych Społeczności w edycji 2026. Stwierdził, że to nie w porządku, aby reprezentant Przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego, który nie zapewnił etatów w Instytucie na obsługę Programu MMS, oczekiwał czegoś od pracowników, których de

facto nie ma, i zrzucał odpowiedzialność za to, że miały miejsce uchybienia w przygotowywaniu Regulaminu. Poinformował, że NIW-CRSO wprowadzi dodatkowe procedury związane z opracowywaniem regulaminów, oraz podkreślił, że jedną z kluczowych zasad obowiązujących w Instytucie powinno być założenie, iż nie może być zgody na to, aby tworzyć regulaminy do programu, który jeszcze nie istnieje. Pan Michał Braun przypomniał, że Departament Społeczeństwa Obywatelskiego od początku 2026 r. naciskał, aby NIW-CRSO pracował nad Regulaminem Programu MMS, tego zadania podjęła się Pani Ewa Kalbarczyk, Zastępczyni Dyrektora NIW-CRSO. Wyjaśnił, że konieczność przygotowania Regulaminu w bardzo krótkim czasie, przed przyjęciem Programu przez Radę Ministrów, doprowadziła do powstania nieścisłości, ponieważ na ostatnim etapie prac legislacyjnych Program został zmieniony. Ponownie podkreślił, że nie może być więcej sytuacji, w której pracownicy NIW pracują nad regulaminem bez zatwierdzonego Programu. Następnie odwołał się do protokołu z posiedzenia Rady NIW-CRSO z czerwca 2026 r., w którym Przewodniczący Rady informował, że w nowej edycji MMS koszty będą uznawane po podpisaniu umowy, natomiast wydatki będzie można ponosić przed jej podpisaniem. Zauważył, że informacja ta była sprzeczna z treścią Programu MMS zatwierdzonego przez Radę Ministrów. Dodał, że to co mówi to nie jest zarzut, a pokazanie, że w takim tempie nikt nie wiedział, jaka jest ostateczna treść Programu. Zaapelował o powstrzymanie się od formułowania uwag wobec pracowników sugerujących, że mogli nie dopełnić swoich obowiązków, ponieważ w opisanych warunkach odpowiednie przygotowanie Regulaminu nie było możliwe. Dodał, że o braku możliwości odpowiedniego przygotowania MMS informował pisemnie Panią Minister Adrianę Porowską oraz Radę NIW-CRSO.

Pan Piotr Stec odpowiedział, że wszyscy wiedzieli, że Program MMS w edycji 2026 będzie realizowany. Wyjaśnił, że tempo prac nie wynikało z działań Departamentu Społeczeństwa Obywatelskiego, lecz z braku zgody innych instytucji na jego realizację w formule programu wieloletniego. Poinformował, że założenia programu zostały przekazane Radzie Ministrów oraz Instytutowi na przełomie stycznia i lutego 2026 r. Zaznaczył, że przywołana przez Dyrektora Instytutu wypowiedź nie miała na celu oskarżania kogokolwiek w NIW-CRSO. Podkreślił, że ma ogromny szacunek dla pracowników, którzy w trudnych warunkach podejmowali walkę z czasem. Wyjaśnił, że jego wypowiedź stanowiła przede wszystkim uwagę, iż jeżeli więcej par oczu będzie patrzeć na dokumenty, to potem ani NIW, ani Rada NIW nie będą musieli tłumaczyć się z niepotrzebnych, jego zdaniem, rzeczy. Dodał, że nikt nie miał złych intencji, to było niedopatrzenie. Wskazał, że jego uwaga miała służyć zwiększeniu staranności wszystkich osób uczestniczących w weryfikowaniu zapisów programowych. Przypomniał, że podczas trwania konkursu Rada NIW-CRSO wyraziła zgodę na zmianę zapisów Regulaminu, aby Instytut mógł przeprowadzić konkurs zgodnie z obowiązującymi procedurami i przepisami. Rada NIW-CRSO

nie jest ciałem przygotowującym dokumentację – otrzymuje ją z NIW i opiniuje rozwiązania a nie weryfikuje każde zdania, chociaż dzięki pracy członków Rady udało się poprawić dwa/trzy błędy w zapisach regulaminu. Pan Piotr Stec podziękował pracownikom Instytutu za pracę przy Programie MMS, zaznaczając jednocześnie, że ma wrażenie, iż jest on „niechcianym dzieckiem Instytutu". Poinformował, że z wypowiedzi pracowników NIW-CRSO wynikało, iż od początku roku obowiązywał zakaz prowadzenia prac nad nową edycją Programu, a prace rozpoczęto dopiero po przyjęciu uchwały przez Radę Ministrów. Dodał, że gdyby wcześniejsza weryfikacja dokumentów była możliwa, istniałaby szansa na uniknięcie trudnych sytuacji oraz konieczności późniejszego wyjaśniania związanych z nimi okoliczności. Na zakończenie podkreślił, że Rada NIW-CRSO chciała wesprzeć Instytut w przeprowadzeniu konkursu, przyjmując jednocześnie odpowiedzialność za zapisy Regulaminu. Wiele osób sprawdzało i czytało zapisy Programu i regulaminu i mimo tego nikt tej jednej kwestii nie zauważył – nie było tu ani złej woli, ani braku należytej weryfikacji. Przewodniczący Rady po raz kolejny pochwalił NIW i jego pracowników za profesjonalną realizację zadań w tym między innymi dorocznej konferencji NIW-CRSO.

Następnie Przewodniczący Rady odniósł się do wypowiedzi dotyczącej braku zgody na przyznanie NIW-CRSO dodatkowych etatów. Wyjaśnił, że Departament Społeczeństwa Obywatelskiego występował i nadal występuje z wnioskami o zwiększenie zatrudnienia w Instytucie, jednak nie uzyskały one akceptacji podmiotów właściwych do podjęcia tej decyzji. Dodał, że Wiceprzewodnicząca Komitetu do spraw Pożytku Publicznego wielokrotnie prowadziła w tej sprawie rozmowy z osobami decyzyjnymi, lecz zgoda nie została udzielona. W jego ocenie może to wynikać z przyjętego w wielu instytucjach publicznych i jednostkach administracji rządowej założenia, aby nie zwiększać zatrudnienia ze względu na obecną sytuację finansów publicznych. Jednocześnie wyraził zadowolenie, że mimo znacznych trudności, udało się zwiększyć liczbę etatów w NIW-CRSO w związku z realizacją Programu CERV. Podkreślił, że prace nad Programem MMS przebiegały w bardzo szybkim tempie i nie obwinia nikogo o to, że pewne kwestie zostały przeoczone. Zaznaczył również, że nie chciał, aby ktokolwiek poczuł się urażony zapisami protokołu, ponieważ jego wypowiedź nie była podyktowana złą intencją.

Pan Michał Braun stwierdził, że określenie Programu MMS mianem „niechcianego dziecka Instytutu" było bardzo krzywdzące. Wyjaśnił, że gdyby pracownicy rozpoczęli prace nad Programem już w styczniu, NIW-CRSO przygotowałby regulamin programu regrantingowego, który następnie podlegałby konsultacjom. Po zmianie założeń konieczne byłoby wyjaśnianie rozbieżności, poprawianie Regulaminu oraz ponowne opracowywanie go najpierw dla programu o budżecie 35 mln zł, a następnie dla programu o budżecie 30 mln zł. Pan Michał Braun ocenił, że odmowa podjęcia przez NIW-CRSO prac nad Programem, który nie został jeszcze przyjęty,

a którego realizacja pozostawała niepewna, była właściwą decyzją. Uzasadnił to znacznym obciążeniem pracowników, obejmującym w szczególności konieczność weryfikacji 3,5 tys. sprawozdań z poprzedniego roku, oraz brakiem dodatkowych etatów.

Pani Alicja Gawinek stwierdziła, że sytuacja jest trudna zarówno dla Rady NIW-CRSO, jak i dla Instytutu, którego pracownicy mierzą się z wieloma wyzwaniami. Podkreśliła jednak, że ostateczne konsekwencje zaistniałych trudności ponoszą organizacje pozarządowe. Zaznaczyła, że z perspektywy regranterów szczególnie problematyczna była zmiana terminu rozpoczęcia kwalifikowalności wydatków i kosztów. Początkowo w Regulaminie oraz podczas posiedzenia Rady NIW-CRSO wskazywano, że wydatki mogą być ponoszone, a działania realizowane od 1 sierpnia. Po ogłoszeniu listy rankingowej i rozpoczęciu działań organizacje otrzymały natomiast informację, że wydatki i koszty mogą być ponoszone dopiero od 1 września. Wyjaśniła, że skrócenie okresu realizacji projektu o miesiąc stanowi istotne utrudnienie, ponieważ projekty regrantingowe obejmują organizację konkursów, ocenę wniosków, a w przypadku niewystarczającej liczby zgłoszeń również konieczność ponownego ogłaszania naborów. Na zakończenie Członkini Rady ponownie zaznaczyła, że pełną odpowiedzialność za realizację projektów ponoszą organizacje pozarządowe.

Pani Ewa Kalbarczyk, Zastępczyni Dyrektora NIW-CRSO, odniosła się do wypowiedzi Pana Michała Brauna i Pana Piotra Steca, wyjaśniając, że jako osoba odpowiedzialna z ramienia Dyrekcji Instytutu za Program MMS czuje się wywołana do odpowiedzi. Podziękowała regranterom oraz pozostałym organizacjom pozarządowym za ich zaangażowanie, podkreślając, że realizacja powierzonych im zadań w obecnych warunkach stanowi wyjątkowo duże wyzwanie. Podkreśliła, że ze swojej strony robiła wszystko, aby chociaż regranterzy mieli podpisaną umowę w ciągu kilku dni. Następnie Pani Ewa Kalbarczyk podziękowała również Radzie NIW-CRSO za zrozumienie, że tempo prac zależy od wielu czynników pozostających poza bezpośrednim wpływem NIW-CRSO i KPRM, a także za sprawną reakcję na stwierdzoną niespójność pomiędzy Regulaminem a Programem oraz podjęcie działań służących ujednoliceniu dokumentów. Niespójność powstała w odniesieniu do wydatków administracyjnych, w związku z czym NIW musiał szybko zmienić dokument regulaminu i informować o tym organizacje. Jednocześnie podkreśliła, że ta zmiana w Programie była znana już w maju. Niestety niespójność została zauważona dopiero na etapie ocen przez jednego z 200 ekspertów oceniających wnioski. Zastępczyni Dyrektora zaznaczyła, że wszyscy mieli świadomość, iż Regulamin powinien być procedowany wolniej, ponieważ zbyt szybkie tempo prac sprzyja powstawaniu błędów. Jeszcze raz podziękowała Radzie NIW, regranterom oraz innym organizacjom realizującym projekty,

podkreślając, że podejmowane przez nie działania przyniosą wiele wartościowych inicjatyw, a w obecnej sytuacji Polski, Program MMS jest bardzo potrzebny.

Pan Daniel Prędkopowicz stwierdził, że porównanie innych programów grantowych, ubiegłorocznej i tegorocznej edycji Programu MMS, w szczególności pod względem czasu trwania oraz procesu przygotowania programu, nadal budzi jego wątpliwości. Jednocześnie wyraził uznanie dla działań NIW-CRSO, zaangażowania pracowników oraz ich podejścia do realizacji Programu, za co serdecznie podziękował. Podkreślił, że Instytut od lat wyróżnia się elastycznością, umiejętnością dostosowywania się do istniejących możliwości oraz zaangażowaniem opiekunów projektów. Zaznaczył również, że z zaistniałej sytuacji należy wyciągnąć wnioski na przyszłość, zwłaszcza na poziomie KPRM oraz resortów, których działania wpływają na tempo uruchamiania programów.

Pan dr hab. Marek Rymsza dodał, że rolą NIW-CRSO jest nie tylko zapewnianie organizacjom dostępu do środków publicznych, lecz także wyznaczanie standardów w zakresie procedur grantowych. W jego ocenie Instytut powinien upowszechniać wśród grantodawców dobre praktyki dotyczące realizacji poszczególnych procedur. Zauważył, że kultura grantowa ma wiele mocnych stron, jednak jej słabością jest tendencja do nadmiernego wydłużania etapu przygotowawczego w stosunku do okresu realizacji projektów. Podkreślił, że sytuacja, w której przygotowanie programu trwa dłużej niż realizacja dofinansowanych w jego ramach projektów, jest dysfunkcyjna. W związku z tym działania powinny być planowane w taki sposób, aby realizacja projektów rozpoczynała się przed drugą połową roku.

Przewodniczący Rady Pan Piotr Stec zaznaczył, że właśnie z tego powodu niezwłocznie po weryfikacji realizacji Programu MMS 2025 przedłożone zostały zapisy dotyczące Programu MMS 2026, był to przełom stycznia i lutego 2026 roku. Niestety KPRM nie otrzymał zgody na realizację programu w trybie wieloletnim a jedynie jednorocznym w maju 2026 roku. Dodał, że wszyscy dokładają pełni starań by rządowe programy realizować na jak najwyższym poziomie.

Pan Paweł Bilski zaproponował rozszerzenie dyskusji o sytuację społeczeństwa obywatelskiego i organizacji pozarządowych, również poza obszarem działalności NIW-CRSO. Zwrócił uwagę, że organizacje dostrzegają ograniczanie środków budżetowych, w tym przeznaczonych na Instytut. Nawiązując do pojawiających się informacji o możliwej likwidacji NIW-CRSO, zapytał, czy takie rozwiązanie jest rzeczywiście rozważane. Podkreślił, że kwestie omawiane przez Radę budzą wiele pytań wśród organizacji, a w związku ze zbliżającym się końcem III kadencji Rady, powinna ona znać perspektywy dalszego funkcjonowania Instytutu. Dodał, że mimo powszechnej świadomości

trwającego kryzysu należy określić sposoby reagowania na jego skutki, uspokajania organizacji pozarządowych oraz udzielania im wsparcia.

Pani Alicja Gawinek zgodziła się, że NIW-CRSO wyznacza standardy, także w zakresie procedur, z których korzystają również samorządy. Wskazała, że na forum Rady Działalności Pożytku Publicznego od wielu miesięcy podejmowane są działania dotyczące m.in. dotacji dla seniorów, podczas gdy poszczególne ministerstwa stosują odmienne standardy. Zapytała, jakie działania można podjąć w celu ich ujednolicenia, podkreślając, że kwestia ta ma istotne znaczenie dla całego trzeciego sektora.

Pan Piotr Stec wyraził nadzieję na dalsze procedowanie nowelizacji ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz większą otwartość na działania wspierające rozwój NGO i aktywności obywatelskiej. Zaznaczył, że mimo priorytetowego traktowania kwestii finansów publicznych i bezpieczeństwa, trudności w procedowaniu napotykają również zmiany techniczno-proceduralne niewymagające dodatkowych nakładów, co uznał za niezrozumiałe.

Ad 3 i 4.

Dyrektor Instytutu poinformował, że zgodnie z informacją otrzymaną w lipcu 2026 r. planowany budżet NIW-CRSO na 2027 r. będzie znacząco niższy niż w roku bieżącym. Po rozmowach z Panią Minister Adrianą Porowską złożono wniosek o jego zwiększenie. Ministerstwo Finansów nie wyraziło zgody na uwzględnienie w planie finansowym na 2027 r. Programu Moc Małych Społeczności. W związku z tym konieczne jest usunięcie Programu MMS oraz konkursu Inicjatywa „Pamięć pogranicza" z projektu planu finansowego i planu działalności NIW na 2027 r. Dyrektor Instytutu zwrócił się z prośbą o zaopiniowanie ostatecznej wersji dokumentów w trybie obiegowym. Podkreślił jednocześnie, że budżet na 2027 r. ma na tym etapie charakter wstępny i nie został jeszcze przyjęty przez Radę Ministrów ani przekazany do dalszego procedowania w Sejmie.

Pan Piotr Stec wyjaśnił, że planowane ograniczenie budżetu wynika z pisma Ministerstwa Finansów dotyczącego konieczności redukcji wydatków, a podobne zalecenia otrzymały również inne podmioty. Zaznaczył, że założenia KPRM przewidywały natomiast zwiększenie budżetu i uruchomienie nowych programów. Poinformował, że w protokole zostanie odnotowane, iż przedmiotem obrad jest informacja o projektach planu finansowego i planu działalności NIW na 2027 r., a nie przyjęcie uchwał w tych sprawach.

Pani dr Ewa Gałka zwróciła uwagę na niepokojące konsekwencje cięć budżetowych dla stabilności sektora organizacji społecznych, budowania jego odporności na sytuacje kryzysowe oraz postrzegania roli i znaczenia organizacji społecznych.

Pani Agata Stafiej-Bartosik stwierdziła, że choć można uwzględnić różnice przedstawione przez Dyrektora Instytutu, nie zmienia to faktu, że w budżecie przewidziano znacznie mniej środków. Jej zdaniem świadczy to o niedostrzeganiu przez rząd istotnej roli organizacji pozarządowych, m.in. w budowaniu odporności społecznej. Podkreśliła, że podobny sygnał jest stale wysyłany także przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz że dostrzegają go zarówno Rada, jak i organizacje pozarządowe. Zaznaczyła, że po 1989 r. nie było w Polsce kryzysu, w którym organizacje nie znalazłyby się wśród pierwszych podmiotów podejmujących działania pomocowe. W rozmowach z MSWiA pojawia się argument, że działalność organizacji jest doceniana, jednak nie można w nie inwestować, ponieważ ich przedstawicielom nie grozi odpowiedzialność karna za niestawienie się w sytuacji kryzysowej. Uznała ten argument za obraźliwy i podkreśliła, że jest to bardzo trudna sytuacja. Dodała, że budowany w Polsce przez lata, m.in. dzięki NIW-CRSO, kapitał oparty na sieciach współpracy, zaufaniu i doświadczeniu jest marnowany, ponieważ nie inwestuje się w jego wykorzystanie na wypadek sytuacji kryzysowych. Następnie Członkini Rady zwróciła uwagę, że planowane działania NIW będą realizowane również po najbliższych wyborach parlamentarnych, i zapytała o możliwe konsekwencje zmiany większości rządowej dla funkcjonowania Instytutu oraz zachowania wypracowanego kapitału. Zasugerowała, że Rada mogłaby zaangażować się w tę kwestię. Wskazała również na możliwe trudności w okresie zimowym, zarówno na Ukrainie, jak i we wschodniej Polsce oraz w innych częściach kraju, podkreślając, że zagadnienia te nie znajdują odzwierciedlenia w planach NIW-CRSO. Zapytała o możliwość uwzględnienia działań przygotowawczych oraz wykorzystania rezerwy NIW, która była już wcześniej przedmiotem dyskusji Rady.

Pani Alicja Gawinek zwróciła uwagę na zmniejszenie planowanego budżetu NIW z ponad 270 mln zł w 2025 r., do 229 mln zł w 2026 r. i 174 mln zł w 2027 r. Podkreśliła, że oznacza to obniżenie budżetu o ponad 50 mln zł względem 2026 r., co przy średniej dotacji wynoszącej 100–150 tys. zł może skutkować brakiem możliwości realizacji około 360 dotacji. Zapytała o źródła finansowania trzeciego sektora oraz sposób realizacji wskaźników programów przyjętych przez Radę Ministrów do 2030 r., z których rozliczane są organizacje pozarządowe. Uznała przedstawiony plan budżetu za nieakceptowalny i należy go zaopiniować negatywnie.

Pan Paweł Bilski odnosząc się do roli i misji NIW, który, jak wskazuje drugi człon jego nazwy, jest centrum rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, podkreślił, że w ten sposób na Instytut patrzą

również organizacje pozarządowe. Dodał, że podczas posiedzenia Rady Działalności Pożytku Publicznego zapytał przedstawicieli MSWiA, jak przygotować się na sytuacje kryzysowe. W odpowiedzi usłyszał, że jest to duże wyzwanie, na które państwo nie ma obecnie odpowiedzi ze względu na ograniczone zasoby. Wskazano również, że organizacje pozarządowe, na mocy porozumienia z wójtem, mogą stać się podmiotami ochrony ludności i angażować się w organizowanie pomocy, szczególnie osobom z niepełnosprawnościami, przy wsparciu państwa. Członek Rady podkreślił, że należy przygotować się na wspomniane sytuacje kryzysowe. Zaznaczył również, że nie chciałby, aby jego udział w Radzie oznaczał legitymizowanie działań, z którymi się nie zgadza. Przywołał stanowisko Krajowej Rady Konsultacyjnej do Spraw Osób Niepełnosprawnych, która zdecydowanie sprzeciwiła się cięciom budżetowym w obszarze wsparcia osób z niepełnosprawnościami. Podkreślił, że choć rola NIW jest inaczej skonstruowana, członkowie Rady również reprezentują głos organizacji, z którymi współpracują. Zasugerował, że NIW, jako instytucja nie tylko przekazująca środki finansowe, mógłby zaangażować się w dialog dotyczący przygotowania organizacji pozarządowych na wypadek sytuacji kryzysowych.

Pan Michał Braun odnosząc się do wypowiedzi Pani Agaty Stafiej-Bartosik zaznaczył, że NIW otrzymuje inne informacje od MSWiA. Podczas konsultacji, w których uczestniczy NIW, przedstawiciele MSWiA wskazują, że organizacje otrzymujące środki w ramach Programu Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej ponoszą odpowiedzialność karną. Wyjaśnił, że podmioty objęte ustawą, które zgłoszą się do odpowiednich organów, m.in. sołtysa lub wojewody, podlegają odpowiedzialności za niestawienie się do służby w ramach obrony cywilnej.
Pani Agata Stafiej-Bartosik wyjaśniła, że rozumie tę zależność prawną, jednak za obraźliwe uznaje budowanie sieci współpracy w oparciu o odpowiedzialność karną jako podstawę wzajemnego zaufania.

Dyrektor Instytutu poinformował, że w poprzednich latach budżety na początkowym etapie prac również były niższe od ostatecznie przyjmowanych, jednak obecnie proponowany limit jest rekordowo niski. Wyjaśnił, że na realizację wszystkich obowiązujących programów zgodnie z uchwałami Rady Ministrów NIW-CRSO potrzebuje około 217 mln zł, podczas gdy planowany budżet wynosi niespełna 175 mln zł. Oznacza to brak środków na pełną realizację programów wieloletnich i osiągnięcie określonych w nich wskaźników. Przedstawiając planowane ograniczenia, wskazał na całkowite usunięcie konkursu Wsparcie Organizacji Wolontariatu w NGO – WOW w NGO! Poinformował, że zgodnie z symulacją przekazaną Przewodniczącemu oraz Wiceprzewodniczącej Komitetu do spraw Pożytku Publicznego w latach 2023–2026 beneficjenci Programu zaangażowali 31,5 tys. wolontariuszy, którzy przepracowali ponad 2 mln godzin. Wartość tej pracy, obliczona według minimalnej stawki godzinowej, przekracza 70 mln zł,

czyli ponad dwukrotnie przewyższa budżet Programu, co oznacza, jest on opłacalny. Proponowane jest także zmniejszenie środków na Rządowy Program Rozwoju Organizacji Obywatelskich (PROO) o blisko 10 mln zł, co znacząco ograniczy liczbę dotacji, oraz budżetu Rządowego Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich NOWEFIO o 2 mln zł. W ramach Rządowego Programu Wpierania Organizacji Poradniczych planowane jest natomiast usunięcie Priorytetu 4, a tym samym całkowita rezygnacja z konkursu regrantingowego. Na zakończenie podkreślił, że rozmowy z ministerstwami nadal trwają, a proces prac nad budżetem nie został zakończony, dlatego wyraził nadzieję na zwiększenie środków.

Pan Daniel Prędkopowicz zapytał, czy NIW-CRSO może udostępnić Radzie pismo Ministerstwa Finansów dotyczące planowanych cięć. Zwrócił się również o wyjaśnienie, jaki wpływ na funkcjonowanie Instytutu miałoby nieprzyjęcie planu działalności na 2027 r. oraz czy byłoby to niekorzystne dla NIW-CRSO, czy też stanowiłoby sygnał dla decydentów do ponownego rozważenia planowanych działań i przedstawienia propozycji zwiększenia budżetu.

Pani Aneta Sędzikowska-Konecka, Główna Księgowa NIW-CRSO, poinformowała, że pismo Ministerstwa Finansów dotyczące limitów wpłynęło do Instytutu 23 lipca br., a na jego podstawie przygotowano przedstawiony Radzie projekt planu. Łączna wysokość cięć wynosi 72 mln 344 tys. zł, w tym 30 mln zł w ramach Programu MMS oraz 1 mln zł w ramach konkursu Inicjatywa „Pamięć pogranicza". Ograniczenia objęły również dotację podmiotową. Wyjaśniła, że w trakcie roku może nastąpić zwiększenie planu, o czym wcześniej mówił Dyrektor Instytutu. Po otrzymaniu oficjalnego pisma NIW-CRSO będzie zobowiązany zmienić projekt planu, w tym określone w nim mierniki. Zaznaczyła, że procedowanie zmian może być długotrwałe, ponieważ w styczniu środki nie będą jeszcze ujęte w planie finansowym, a ustawa budżetowa jest przyjmowana w lutym. Dodała, że w bieżącym roku procedowanie jednej zmiany planu trwało ponad dwa miesiące. Główna Księgowa zapewniła, że NIW-CRSO będzie zabiegał o zwiększenie środków przeznaczonych dla beneficjentów.

Pan dr hab. Marek Rymsza podkreślił potrzebę przygotowania się na sytuacje nadzwyczajne z uwzględnieniem roli, jaką organizacje pozarządowe odgrywały dotychczas w reagowaniu na kryzysy. Wskazał, że rozmowy w tym zakresie powinny być prowadzone z osobami odpowiedzialnymi za podejmowanie decyzji kierunkowych. Odnosząc się do finansowania działań służących budowaniu odporności, zaproponował, aby w przypadku trudności z uzyskaniem zgody na przeznaczenie znacznych środków dążyć do zapewnienia mniejszego, lecz stabilnego źródła finansowania. Ocenił, że klasyczny konkurs grantowy, w ramach którego organizacje otrzymują środki jedynie na kilka miesięcy, jest mało skuteczny w kontekście reagowania na sytuacje

nadzwyczajne. Za bardziej efektywne rozwiązanie uznał utworzenie funduszu o stabilnym charakterze, umożliwiającego elastyczne dysponowanie środkami odpowiednio do okoliczności, podobnie jak miało to miejsce podczas powodzi. Wyjaśnił, że zamiast klasycznego konkursu, w którym organizacje są oceniane i porównywane, można byłoby zastosować otwartą ścieżkę finansowania. Organizacja spełniająca warunki brzegowe związane z reagowaniem na kryzysy otrzymywałaby dofinansowanie bez konieczności konkurowania z innymi podmiotami. Podsumował, że ze względu na nieprzewidywalność sytuacji kryzysowych posiadanie dostępnych środków pozwala odpowiednio reagować na pojawiające się potrzeby.

Pan Piotr Stec przypomniał, że podczas powodzi NIW-CRSO zareagował niezwłocznie, a środki Instytutu należały do pierwszych środków publicznych uruchomionych na pomoc poszkodowanym. Zaznaczył również, że duże organizacje sieciujące wspierały mniejsze organizacje dotknięte skutkami powodzi w przygotowywaniu wniosków o dofinansowanie.

Pani Agata Stafiej-Bartosik oceniła, że zbyt niski budżet NIW-CRSO na 2027 r. nie pozwoli na realizację planu działalności w zakresie uznanym przez Radę za odpowiedni.

Pani dr Ewa Gałka zapytała, czy ewentualne dodatkowe środki mogłyby zostać przeznaczone na istniejące programy, takie jak PROO i NOWEFIO, które przyczyniają się do budowania odporności sektora. Poddała również pod rozwagę zasadność dalszej realizacji programu MMS, wskazując, że wiąże się ona z licznymi trudnościami.

Pani Anna Czyżewska poparła propozycje przedstawione przez przedmówczynię oraz Pana dr. hab. Marka Rymszę. Podkreśliła, że długofalowe, instytucjonalne wspieranie rozwoju organizacji pozarządowych przynosi wymierne efekty. Wskazała na potrzebę określenia, jaki kształt powinien mieć sektor pozarządowy w 2040 r. W jej ocenie zasadne byłoby przeznaczenie 30 mln zł na wsparcie 60 organizacji, które w perspektywie długoterminowej będą wzmacniać demokrację w Polsce.

Pani Anna Stackiewicz, Kierownik Biura Prawnego NIW-CRSO, odpowiadając na pytania członków Rady Instytutu, na podstawie ustawy o NIW-CRSO, wyjaśniła, że Dyrektor przedstawia do zatwierdzenia Przewodniczącemu Komitetu, w terminie do dnia 30 września każdego roku, po uzyskaniu opinii Rady, projekt rocznego planu działalności NIW na kolejny rok. W związku z tym Rada powinna wydać opinię, nawet jeśli byłaby ona negatywna. Opinia powinna zawierać uzasadnienie, stanowiące dla Przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego

wskazówkę co do dalszego postępowania. Ustawa nie przewiduje możliwości odstąpienia od podjęcia uchwały.

Przewodniczący Rady zwrócił się do członkiń i członków Rady z prośbą o przedstawienie stanowiska na temat planu działalności NIW-CRSO na 2027 rok w związku z planem finansowym NIW-CRSO na 2027 rok. Pani Agata Stafiej-Bartosik stwierdziła, że projekt planu finansowego przedstawiony 22 września br. nie pozwala na realizację zadań NIW-CRSO w zakresie odpowiadającym celom, dla których Instytut został powołany, oraz jej oczekiwaniom jako Członkini Rady. Podkreśliła, że ze względu na wysokość przewidzianego budżetu negatywnie opiniuje plan działalności. Zaznaczyła jednocześnie, że jej ocena nie wynika z zastrzeżeń merytorycznych do planu, który w istniejących warunkach uznała za najlepszy z możliwych.

Pani dr Ewa Gałka zadeklarowała, że będzie głosować za przyjęciem negatywnej opinii w sprawie planu działalności NIW na 2027 rok. Poparła argumenty przedstawione przez przedmówczynię, wskazując dodatkowo na potrzeby społeczne oraz rolę sektora organizacji pozarządowych. Podkreśliła, że przedstawiony budżet jest nieakceptowalny.

Pan Daniel Prędkopowicz wyraził opinię, że Rada powinna jednoznacznie zasygnalizować, iż działania podejmowane wobec NIW-CRSO oraz środowiska organizacji pozarządowych zmierzają w niewłaściwym kierunku. Podkreślił, że ograniczanie środków na tego rodzaju działania w czasie kryzysów społecznych, gospodarczych, politycznych i militarnych nie jest właściwym rozwiązaniem. Pan dr hab. Marek Rymsza oraz Pan Paweł Szewczyk poparli stanowisko przedmówcy. Pani Anna Czyżewska opowiedziała się za przyjęciem negatywnej opinii. Pan Paweł Szewczyk i Pani Alicja Gawinek przyłączyli się do stanowiska pozostałych członków Rady. Pan Paweł Bilski dodał, że w świetle ostatniego posiedzenia Rady Działalności Pożytku Publicznego stanowisko to będzie spójne z głosem organizacji pozarządowych.

W związku z brakiem pytań Przewodniczący Rady poddał pod głosowanie uchwałę „kierunkową" w sprawie wyrażenia negatywnej opinii co do projektu rocznego planu działalności Narodowego Instytutu Wolności - Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego na rok. W głosowaniu 7 osób było ZA, nikt nie był przeciw, 2 osoby wstrzymały się. Rada przyjęła uchwałę. Obecni podczas głosowania: 9 osób; głosowało 9 osób. Ustalono, że właściwa uchwała, wraz z odpowiednio przygotowanym uzasadnieniem, zostanie następnie przyjęta w trybie obiegowym.

Ad 5.

Pan Stefan Kołucki, Kierownik Biura Programów Horyzontalnych NIW-CRSO, poinformował, że Instytut zbliża się do ogłoszenia konkursów w ramach przyszłorocznych edycji programów PROO i NOWEFIO. Wśród głównych zmian w ramach Priorytetu 1 NOWEFIO jest m.in. wprowadzenie obligatoryjnego kryterium dotyczącego doświadczenia Oferenta/Operatora, który musi posiadać doświadczenie w realizacji co najmniej jednego otwartego konkursu ofert prowadzonego w trybie art. 16a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (UoDPPiW) lub pełnić funkcję operatora innego konkursu regrantingowego realizowanego w zbliżonym trybie, w szczególności ze środków publicznych. Ponadto NIW planuje wprowadzenie kryterium dotyczącego daty rejestracji, zgodnie z którym Oferent musi być zarejestrowany najpóźniej do dnia 31 grudnia 2024 r. Operator powinien być organizacją doświadczoną, rozpoznawalną na swoim obszarze wojewódzkim. Kolejne zmiany obejmują rezygnację z regrantingu tematycznego, wybór tylko jednej oferty na województwo, a także obniżenie kosztów administracyjnych do 20% i kosztów rozwoju instytucjonalnego do 5%.

Następnie Kierownik BPH przedstawił propozycje dotyczące zmian w zakresie realizacji mikrograntów. Obejmują one ustalenie maksymalnej kwoty mikrograntu na poziomie 10 tys. zł, analogicznie do rozwiązań stosowanych w MMS oraz wprowadzenie minimalnych wymogów dotyczących oceny merytorycznej wniosków. Minimalne kryteria oceny miałyby obejmować zgodność z założeniami konkursu, diagnozę potrzeb, planowane działania, rezultaty, potencjał realizacyjny oraz budżet. Zgodnie z propozycją ocena wniosków powinna być obowiązkowo przeprowadzana przez Komisję Konkursową, z możliwością rozszerzenia systemu oceny o dodatkowe kryteria. Pozostałe zmiany obejmują doprecyzowanie zasad przeprowadzania konkursów w zakresie stosowania nazwy i logotypu, uwzględnienie we wnioskach informacji dotyczących wykorzystania sztucznej inteligencji (AI) oraz opracowanie uproszczonego wzoru sprawozdania z realizacji mikrograntów. W ramach kryteriów strategicznych NIW proponuje przyznanie 5 punktów podmiotom zarejestrowanym w województwie, w którym mają pełnić funkcję Operatora, oraz 5 punktów za złożenie oferty wspólnej. Istnieje także propozycja obowiązkowego zadania dla Operatorów w postaci ewaluacji po każdym roku lub na zakończenie realizacji projektów. NIW proponuje także wprowadzenie do regulaminu rekomendacji dotyczącej stosowania zaleceń wynikających z Podręcznika. W ramach Priorytetów 2-4 NOWEFIO planowane jest utrzymanie koszyków regionalnych, z podziałem na Warszawę i resztę województwa, proporcjonalnie pod względem liczby mieszkańców.

Pani Alicja Gawinek poinformowała, że wspólnie z częścią Operatorów przygotowała pismo do NIW-CRSO z wnioskiem o podjęcie dyskusji na temat zapewnienia ciągłości realizacji projektów regrantingowych oraz ograniczenia ryzyka występowania kilkumiesięcznych przerw pomiędzy

kolejnymi okresami finansowania. Wskazała, że Operatorzy oczekują na ogłoszenie regulaminu do konsultacji, mając jednocześnie na uwadze czas niezbędny na zatwierdzenie sprawozdań i podpisanie umów, a także brak możliwości rozpoczęcia realizacji działań przed zawarciem umowy. Nawiązała również do kwestii omawianej podczas spotkania Operatorów w ramach dorocznej konferencji NIW-CRSO. Zaznaczyła, że obowiązujący regulamin przewiduje możliwość przedłużenia okresu realizacji umowy, podczas gdy jednocześnie planowane jest ogłoszenie nowego konkursu. W związku z tym zwróciła uwagę na potrzebę przekazania Operatorom jednoznacznej informacji co do dalszego trybu postępowania. Dodała, że wniosek o przedłużenie należy złożyć do końca września i powinien on obejmować częściowe sprawozdanie z ostatniego, trzyletniego okresu realizacji projektu oraz propozycję działań na kolejny okres.

Pan Daniel Prędkopowicz zapytał, czy NIW-CRSO rezygnuje z przewidzianej w regulaminie możliwości przedłużenia umów, czy też Operatorzy powinni składać oferty w ramach nowego konkursu. Pan Michał Braun poinformował, że Instytut przygotowuje odpowiedź na pismo Operatorów. Wyjaśnił, że przedłużenie umów bez przeprowadzenia otwartego konkursu ofert nie jest możliwe, ponieważ oznaczałoby przekazanie organizacjom wielomilionowych środków z pominięciem procedury konkursowej. Zaznaczył również, że środki miałyby zostać przeznaczone na projekty różniące się od dotychczas realizowanych. Planowane zmiany obejmują bowiem rezygnację z konkursu tematycznego, wybór jednego Operatora w każdym województwie, zwiększenie środków przypadających na poszczególnych Operatorów oraz zmianę nazw konkursów. Dodał, że nie zna podstawy prawnej wprowadzenia trzy lata wcześniej zapisu umożliwiającego przedłużenie umów. W jego ocenie skorzystanie z tego rozwiązania prowadziłoby do uznaniowego rozstrzygnięcia przez Dyrektora Instytutu, którym Operatorom należy przedłużyć umowy. Zwrócił także uwagę na dyskomfort związany z omawianiem tej kwestii z członkami Rady, których dotyczy ona bezpośrednio pod względem organizacyjnym i finansowym. Następnie Pan Michał Braun przypomniał, że Operatorzy zawarli umowy na okres trzech lat i mieli świadomość terminu ich zakończenia. Zadeklarował, że NIW-CRSO dołoży starań, aby nowy konkurs został rozstrzygnięty sprawnie. Podkreślił jednocześnie, że Instytut nie podpisze nowej umowy z Operatorem, który nie rozliczył realizacji zadań z poprzednich lat.

Pani Alicja Gawinek wyjaśniła, że pytania w tej sprawie zgłasza wielu Operatorów. Podkreśliła, że nie zamierza wykorzystywać swojej funkcji w Radzie NIW-CRSO w związku z realizowanym projektem, zwracając jednocześnie uwagę, że również inni członkowie Rady realizują projekty finansowane przez Instytut. Zaznaczyła, że ma pełną świadomość otwartego charakteru konkursu oraz możliwości wyboru innego podmiotu w każdej kolejnej edycji.

Pani dr Ewa Gałka poinformowała, że również do niej trafiały pytania regranterów dotyczące harmonogramu. Zapytała, w jaki sposób NIW-CRSO zamierza rozwiązać problem ewentualnej przerwy w finansowaniu. Podkreśliła, że przy realizacji programu pracują specjaliści przygotowani do obsługi złożonego programu i związanych z nim wymagających zadań. Wyraziła nadzieję, że dalsze działania zostaną przeprowadzone sprawnie, tak aby nie dopuścić do utraty tych pracowników.

Pan Stefan Kołucki poinformował, że ciągłość realizacji Priorytetu 1 i Programu jest zapewniona do końca 2030 r. Zaznaczył, że konkurs na wybór Operatorów nie jest ogłaszany po raz pierwszy i zawsze ma charakter otwartego konkursu ofert. Wyjaśnił, że ocenie podlega oferta, dlatego dotychczasowi Operatorzy nie mają gwarancji ponownego wyboru. Wskazał również, że Program NOWEFIO, w przeciwieństwie do Programu MMS, nie zawiera zapisów dotyczących rozpoczęcia realizacji zadania z dniem podpisania umowy. Kierownik BPH dodał, że Instytutowi zależy na tym, aby organizacje w całej Polsce realizowały zadania na podstawie jednego dokumentu i jednej podstawy prawnej. Podkreślił, że sytuacja, w której część Operatorów realizowałaby zadania na podstawie Regulaminu NOWEFIO 2024, a część na podstawie Regulaminu NOWEFIO 2027, powodowałaby znaczne trudności organizacyjne. Odnosząc się do pisma Operatorów oraz kwestii ewentualnego przedłużenia umów, wyjaśnił, że formalnie Operatorzy mogą składać wnioski o przedłużenie, ponieważ uprawnienie to wynika z obowiązującego regulaminu.

Pani Anna Czyżewska zapytała o sposób podziału środków pomiędzy województwa oraz o możliwość zwiększenia alokacji dla województwa mazowieckiego w ramach Priorytetu 1. Zwróciła uwagę, że województwo mazowieckie jest najludniejszym regionem, a liczba jego mieszkańców wynosi około 5,5 mln. Osoby te mogą stanowić potencjalnych wnioskodawców jako liderzy i liderki grup nieformalnych oraz przedstawiciele i przedstawicielki małych organizacji lokalnych. Wskazała również, że kolejnym pod względem liczby ludności województwem jest województwo śląskie. Pan Stefan Kołucki wyjaśnił, że zwiększenie środków przypadających na poszczególne województwa będzie możliwe w związku z likwidacją regrantingu tematycznego. Poinformował również, że podział środków pomiędzy województwa będzie uzależniony od aktualnej liczby ich mieszkańców.

Następnie Kierownik BPH przedstawił główne zmiany proponowane w programie PROO w edycji 2027. W ramach Priorytetu 1a, w Ścieżce 1, proponuje się wprowadzenie kryterium dostępu dotyczącego stażu organizacji, zgodnie z którym o dofinansowanie mogłyby ubiegać się podmioty działające od co najmniej dwóch lat od dnia rejestracji, doprecyzowanie wymogu publikowania

sprawozdań na stronie internetowej w Ścieżce 3, a także wprowadzenie obowiązkowego audytu zewnętrznego zadania.

Pani Anna Czyżewska zapytała o plany dotyczące realizacji Priorytetów 2, 3 i 4 Programu PROO. Pan Stefan Kołucki wyjaśnił, że ich realizacja jest uzależniona od wysokości środków przeznaczonych na Program oraz decyzji Przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego. W związku z planowanym ograniczeniem budżetu podjęto decyzję o skoncentrowaniu środków na Priorytetach 1a, 1b i 5. Podkreślił znaczenie Priorytetu 1a jako flagowego elementu Programu oraz Priorytetu 5, który odpowiada na istotne potrzeby organizacji. Następnie członkini Rady poruszyła kwestię wykorzystywania sztucznej inteligencji przez wnioskodawców do przygotowywania wniosków. Wyraziła wątpliwości dotyczące jakości takich wniosków, zwracając uwagę na koszty ich oceny przez ekspertów. Pan Stefan Kołucki poinformował, że Narodowy Instytut Wolności identyfikuje to zjawisko, a za szczególnie niepokojące uznaje wykorzystywanie sztucznej inteligencji przez ekspertów do oceny wniosków. Wyjaśnił, że NIW planuje wprowadzenie oświadczenia dotyczącego korzystania ze sztucznej inteligencji przy przygotowywaniu wniosku, obejmującego również zakres jej wykorzystania. Informacja ta nie będzie podlegała ocenie merytorycznej, ale ma pomóc ekspertom w ukierunkowaniu uwagi podczas oceny wniosku.

Pan dr hab. Marek Rymsza zapytał, czy eksperci są zobowiązani do składania deklaracji dotyczącej korzystania z narzędzi sztucznej inteligencji. Kierownik BPH odpowiedział, że obecnie nie ma takiego obowiązku, jednak NIW planuje wprowadzenie zmian w tym zakresie.

Pani Alicja Gawinek zapytała, czy po ogłoszeniu konkursów NIW planuje organizację spotkań informacyjnych w regionach. Odnosząc się do kwestii wykorzystywania sztucznej inteligencji, zwróciła uwagę, że część organizacji korzysta z tych narzędzi w sposób świadomy, wspierając się nimi w celu optymalizacji czasu pracy. Zdarzają się jednak również przypadki bezrefleksyjnego kopiowania generowanych treści, w tym odpowiedzi na pytania zawarte we wnioskach. Podobne zjawisko może dotyczyć ekspertów oceniających wnioski, którzy mogą przekazywać narzędziom sztucznej inteligencji całe wnioski do oceny. Podkreśliła, że jest to istotne zagadnienie, a celem nie powinno być całkowite wyeliminowanie wykorzystania sztucznej inteligencji, lecz promowanie odpowiedzialnego i świadomego korzystania z tych narzędzi oraz przeciwdziałanie praktykom polegającym na bezrefleksyjnym zastępowaniu samodzielnej pracy ich wynikami.

Pan dr hab. Marek Rymsza zwrócił uwagę, że eksperci mają dostęp do danych wrażliwych, a ich wprowadzenie do narzędzi sztucznej inteligencji może wiązać się z ryzykiem udostępnienia ich

nieuprawnionym podmiotom. Pan Piotr Stec stwierdził, że ekspert, który dopuściłby się takiego działania, powinien zostać niezwłocznie odsunięty od współpracy. Pan Stefan Kołucki zauważył, że NIW może mieć trudności z udowodnieniem wykorzystywania przez ekspertów narzędzi sztucznej inteligencji do analizy wniosków, chyba że dysponowałby dowodami, np. zapisami wprowadzonych poleceń (promptów). Pan dr hab. Marek Rymsza wskazał, że możliwe byłoby wprowadzenie odpowiedniego wymogu w tym zakresie.

Pan Michał Braun poinformował, że podczas dorocznej konferencji NIW-CRSO Operatorzy zgłosili postulat, aby wnioski udostępniane ekspertom do oceny były pozbawione danych wrażliwych. Pan Piotr Stec powiedział, że Rada będzie o tym rozmawiać na kolejnych posiedzeniach.

Pan Stefan Kołucki odnosząc się do pytania Pani Alicji dotyczącego organizacji spotkań informacyjnych w regionach, poinformował, że NIW nie prowadził jeszcze rozmów na ten temat. Zaznaczył jednocześnie, że zainteresowanie konkursami jest już obecnie duże.

Następnie Pan Łukasz Ofiara, Kierownik Biura Programów Tematycznych NIW-CRSO przedstawił główne założenia Priorytetu I w Programie Fundusz Młodzieżowy. Przypomniał, że w tym Priorytecie są dwie ścieżki, w jednej z nich celem jest utworzenie i realizacja projektów przez młodzieżowe rady, w drugiej inicjatywy samorządów uczniowskich i studenckich. W zakresie alokacji środków NIW proponuje realizację projektów dwuletnich, następnie trzyletnich, a być może na zakończenie ponownie dwuletnich. Rozpoczęcie realizacji projektów planowane jest na 1 marca. Maksymalna kwota dofinansowania ma wynosić 800 tys. zł na cały okres realizacji projektu, przy rocznym limicie 400 tys. zł. Maksymalna kwota minigrantu wyniesie 10 tys. zł. W związku z aktualizacją Programu latem 2026 r. zmieniono przedział wiekowy młodzieży objętej wsparciem na 12–29 lat. O dofinansowanie będą mogły ubiegać się organizacje zarejestrowane co najmniej dwa lata przed dniem ogłoszenia otwartego konkursu ofert, które w tym okresie prowadziły działania skierowane do młodzieży. Oferenci będą również zobowiązani do przeprowadzania ewaluacji działań zrealizowanych w danym roku, na zakończenie każdego roku realizacji projektu. Pozostałe proponowane zmiany obejmują ujednolicenie nazewnictwa projektów w ramach regrantingu oraz wprowadzenie oświadczenia dotyczącego korzystania ze sztucznej inteligencji przy przygotowywaniu wniosków. Zgodnie z propozycją NIW-CRSO co najmniej 60% dotacji ma zostać przeznaczone na mikrogranty w ramach kosztów merytorycznych. W tej puli do 5% dotacji będzie można przeznaczyć na rozwój instytucjonalny. Koszty administracyjne, ujęte w kategorii 2, będą mogły stanowić maksymalnie 20% dotacji.

Pan Łukasz Ofiara podkreślił, że Fundusz Młodzieżowy zakłada realizację stosunkowo wysokich wskaźników. NIW-CRSO przeanalizował dotychczasowe możliwości organizacji w zakresie osiągania poszczególnych wskaźników oraz określił poziom, do którego powinny dążyć. Na tej podstawie zaproponowano wprowadzenie do regulaminu konkursu, a następnie do formularza oferty, obowiązku m.in. utworzenia co najmniej dwóch nowych młodzieżowych rad oraz objęcia programem kształcenia co najmniej 60 członków rad. W ramach konkursu regrantingowego przewidziano również dofinansowanie co najmniej 24 inicjatyw samorządowych rocznie w każdym województwie. Szczególnie istotnym elementem Funduszu Młodzieżowego jest wspieranie rozwoju młodzieżowych rad.

W zakresie oceny wniosków planowane jest utrzymanie systemu oceny przez trzech ekspertów. Przewidziane jest również opracowanie procedury określającej zasady uzgadniania końcowego wyniku oceny.

Pani Anna Czyżewska zapytała, czy planowane jest zróżnicowanie wskaźników dla poszczególnych województw. Zwróciła uwagę na dużą liczbę potencjalnych beneficjentów Funduszu Młodzieżowego w województwie mazowieckim, w którym funkcjonuje około 360 jednostek samorządu terytorialnego. W samej Warszawie działa 18 rad dzielnicowych oraz Młodzieżowa Rada m.st. Warszawy. Dodała, że w bieżącym roku Sejmik Województwa Mazowieckiego przyznał 130 dotacji w ramach programu „Mazowsze dla Młodzieży". Oznacza to, że ponad 350 samorządów może potencjalnie ubiegać się o wsparcie w ramach Funduszu Młodzieżowego.

Pan Łukasz Ofiara wyjaśnił, że przy analizie sytuacji poszczególnych województw należy uwzględnić szereg czynników, a nie tylko liczbę ludności czy wielkość regionu. Istotne znaczenie mają również potencjał województwa w kontekście tworzenia nowych rad, ilość już utworzonych rad oraz dostępność innych możliwości uzyskania dofinansowania. W jego ocenie obecne zasady powinny zostać utrzymane, ponieważ czynniki mające wpływ na realizację celów Priorytetu w poszczególnych województwach są bardziej złożone. Nie polegają jedynie na większym potencjale inicjatyw/mieszkańców danego województwa (tak jak np. w NOWEFIO), nie da się ich jednoznacznie zweryfikować. Jako przykład wskazał województwo opolskie, w którym problemem nie jest liczba mieszkańców, lecz wysoki poziom nasycenia młodzieżowymi radami, co utrudnia tworzenie kolejnych. W związku z tym pojawia się pytanie, czy w takiej sytuacji należałoby zmniejszyć alokację dla tego województwa i przesunąć środki do województwa mazowieckiego, czy też utrzymać dotychczasowy poziom finansowania i umożliwić przyznawanie wyższych kwot mikrograntów, aby umożliwić wsparcie innych grup, np. samorządów na terenie województwa

opolskiego. W związku z czym należy jednak bazować na przeprowadzonych konsultacjach, w których nie stwierdzono zwiększenia zapotrzebowania w związku z określonym regionem.

Pani Anna Czyżewska zwróciła uwagę, że potencjalnymi wnioskodawcami, obok młodzieżowych rad, mogą być również samorządy szkolne. Poddała pod dyskusję zasadność koncentrowania wsparcia na młodzieżowych radach, wskazując na różne opinie dotyczące ich skuteczności jako narzędzia edukacji obywatelskiej. Zauważyła, że mogą one stanowić zaplecze przyszłych kadr partyjnych. Jednocześnie podkreśliła potencjał samorządności szkolnej w rozwijaniu zaangażowania młodzieży w działalność społeczną i inicjatywy służące dobru wspólnemu.

Kierownik BPT przyznał, że realizacja inicjatyw w samorządach szkolnych stanowi ambitny wskaźnik. Zaznaczył, że NIW może rozważyć wprowadzenie obowiązku realizacji określonej liczby takich inicjatyw. Podkreślił jednocześnie, że działania muszą być zgodne z założeniami Programu, a priorytetem Kierownika BPT jest zapewnienie jego realizacji.

Pan dr hab. Marek Rymsza poruszył kwestię oceny wniosków przez trzech ekspertów, pytając, czy oprócz procedury rozstrzygania sytuacji patowych nie należałoby wprowadzić formalnego zapisu określającego granice uzgodnionej oceny. Zaproponował, aby końcowa ocena nie była niższa od najniższej ani wyższa od najwyższej z ocen indywidualnych.

Pan Stefan Kołucki przywołał doświadczenia z testowania modelu oceny przez trzech ekspertów w komponencie działań systemowych FIO w latach 2009–2013. W tamtym rozwiązaniu eksperci najpierw dokonywali wstępnej oceny wniosków, a następnie spotykali się stacjonarnie, aby wspólnie ustalić ocenę merytoryczną. Doświadczenia te pokazały, że model, w którym eksperci najpierw oceniają wnioski indywidualnie, a następnie ponownie uzgadniają ocenę, nie jest optymalny, ponieważ każdy z nich wykonuje pracę dwukrotnie. Zaznaczono, że szczegółowe zasady oceny i rozstrzygania konkursu zostaną określone w odpowiednim zarządzeniu.

Następnie Pani Ewa Kalbarczyk, Zastępczyni Dyrektora NIW-CRSO, przedstawiła Panią Katarzynę Asińską-Paluch, Zastępczynię kierownika BPH NIW-CRSO i nową koordynatorkę Programu MMS w edycji 2026. Dodała, że do końca października NIW planuje zakończyć podpisywanie umów z beneficjentami.

Pan Daniel Prędkopowicz zapytał w jakim terminie ukaże się poradnik dla beneficjentów. Pani Małgorzata Kazubska, Kierowniczka Biura Komunikacji i Analiz NIW-CRSO, odpowiedziała, że

do 30 września br. NIW ma otrzymać końcową wersję poradnika. Podczas konferencji dorocznej konsultowano z Operatorami roboczą wersję dokumentu.

Pan Miłosz Ukleja, Ekspert Biura Programu Korpus Solidarności NIW-CRSO, powiedział, że biuro realizuje do końca listopada konkurs w ramach Funduszu Inicjatyw Międzynarodowego Roku Wolontariatu, przeznaczony na dofinansowanie działań wolontariackich, z budżetem wynoszącym 2,5 mln zł.

Ad 6.

Przewodniczący Rady podziękował Dyrekcji Instytutu oraz pozostałym członkom i członkiniom Rady NIW-CRSO, po czym zamknął posiedzenie

Protokół sporządziła Oliwia Krawczyk.